

การศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยในสมัย
รัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช กับสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร
(21 เมย.2519 - 20 ตค.2520)

นางสาวศิริอร หริ่มปราณี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาวารสารสนเทศ
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2539
ISBN 974-635-558-9
ลิขสิทธิ์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17409214

A COMPARATIVE STUDY ON POLITICAL COVERAGE IN THAI DAILY
NEWSPAPERS BETWEEN SENI PRAMOJ'S GOVERNMENT
AND THANIN GRIVICHIEU'S GOVERNMENT
(21 APRIL 1976 - 20 OCTOBER 1977)

MISS SIRION HRIMPRANEE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Journalism
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1996
ISBN 974-635-558-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองของ
หนังสือพิมพ์ไทย ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช กับ
สมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร (21 เม.ย.19 - 20 ต.ค.20)

โดย

นางสาวศิริอร หริ่มปราณี

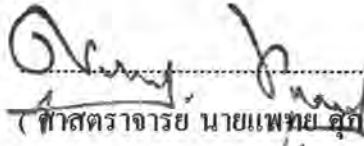
ภาควิชา

วารสารสนเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ สุกัญญา สูดบรรทัด

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ สุกัญญา สูดบรรทัด)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รจิตลักษณ์ แสงอุไร)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ศิริอร หริ่มปราณี : การศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองของหนังสือพิมพ์
ไทย ในสมัยรัฐบาลม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กับรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร (21 เมย. 2519 - 20 ตค. 2520)
[A COMPARATIVE STUDY ON POLITICAL COVERAGE IN THAI DAILY NEWSPAPERS
BETWEEN SENI PRAMOJ' S GOVERNMENT AND THANIN GRIVICHIE'N' S
GOVERNMENT (21 APR. 1976 -20 OCT. 1977)] อ. ที่ปรึกษา : ศ.สุกัญญา สุกบรรทัด, 210 หน้า.
ISBN 974-635-558-9.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองของ หนังสือพิมพ์ไทยใน
สมัยรัฐบาล ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช และรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ซึ่งเป็นรัฐบาลที่มีความแตกต่าง
กันในการใช้อำนาจรัฐบริหารประเทศ โดยวิเคราะห์เนื้อหาทางการเมือง ซึ่งแบ่งเป็น ประเภทข่าวการเมือง
และ ความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อศึกษาเปรียบเทียบในด้าน ความหลากหลายของปริมาณเนื้อหาทางการเมือง
เมือง ทิศทางของการนำเสนอเนื้อหาทางการเมือง และ ระดับความเข้าใจของเนื้อหาทางการเมือง โดย
ศึกษาจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและสยามรัฐ จำนวน 266 ฉบับ ระหว่างวันที่ 21 เมย. 19 - 20 ตค. 20

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า การนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ ของ 2 สมัย
รัฐบาล มีความแตกต่างกันในด้านปริมาณเนื้อหา ทิศทาง และระดับความเข้าใจ โดยหนังสือพิมพ์ในสมัย
รัฐบาลม.ร.ว. เสนีย์ จะมีปริมาณเนื้อหาและระดับความเข้าใจ สูงกว่า หนังสือพิมพ์สมัยรัฐบาลนายธานินทร์
ส่วนในด้านทิศทางพบว่าหนังสือพิมพ์สมัยรัฐบาลธานินทร์ เสนอเนื้อหาทิศทางลบน้อยลงและเพิ่มเนื้อหา
ทิศทางเป็นกลางขึ้น ส่วนเนื้อหาทิศทางบวกลดลงเล็กน้อย

โดยสรุป เมื่อรัฐบาลเกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้อำนาจรัฐจากระบอบประชาธิปไตยมาสู่ระบอบ
อำนาจนิยม ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในการควบคุมหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ไม่สามารถเสนอเนื้อหาทาง
การเมืองดังที่เคยเป็นมาได้ โดยหนังสือพิมพ์จึงปรับตัวเพื่อรักษาสถานภาพของหนังสือพิมพ์ไว้นั่นเอง

ภาควิชาวารสารสนเทศ.....
สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์.....
ปีการศึกษา2539.....

ลายมือชื่อนิสิตศิริอร หริ่มปราณี.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C850112

JOURNALISM

POLITICAL MAJOR COVERAGE / THAI DAILY NEWSPAPERS / SENI PRAMOJ' S / THANIN
KEY WORD: GRIVICHIE' S

SIRION HRIMPRANEE : A COMPARATIVE STUDY ON POLITICAL
COVERAGE IN THAI DAILY NEWSPAPERS BETWEEN SENI PRAMOJ' S GOVERNMENT
AND THANIN GRIVICHIE' S GOVERNMENT (21 APR. 1976 - 20 OCT. 1977) THESIS
ADVISOR : PROF. SUKANYA SUDBANTHAD, 210 pp.ISBN 974-635-558-9.

The objective of the study was to study Thai daily newspapers' political coverage between Seni Pramoj's government and Thanin Grivichien's government which were different in terms of utilizing political power. The political issues appeared in the newspapers were classified into political news and political points of presentation and their level of sensation. The political data was gathered from 266 issues of ThaiRath dated from April 20,1976 to October 20,1977.

It was found that the newspapers during the two governments were different as regards to their perspectives mentioned. As for the number of the issues and their level of sensation, the newspapers under Seni Pramoj's government covered more issues and were more sensational than those under the rule of Mr. Thanin Grivichien. Regarding their way of presentation, the newspapers under Thanin Grivichien's government presented the issues less negative. There were comparatively fewer positive political issues.

In conclusion, when the government was transformed from democracy to authoritarianism, newspapers could not present the political issues the way they used to. They had to adjust the way they presented the political issues to keep their status and to keep to the newspaper's circulation.

ภาควิชาวารสารสนเทศ

สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต หิรียง หริมปราณี

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ศ.สุกัญญา สูดบรรทัด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ในการวิจัยด้วยดีตลอดมา ขอบพระคุณ ดร.พีระ จิรโสภณ และ รศ. รจิตลักษณ์ แสงอุไร ซึ่งได้กรุณาสละเวลาร่วมเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ขอบคุณทุกคนที่มีส่วนร่วมทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี
ขอบคุณบิดา - มารดา ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนตลอดมา

ศิริอร หรัมย์ปราชญ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญกราฟ.....	ฉ

บทที่

1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
คำถามนำวิจัย.....	11
วัตถุประสงค์วิจัย.....	11
ข้อสันนิษฐานเบื้องต้นในการวิจัย.....	12
ขอบเขตในการวิจัย.....	12
นิยามศัพท์.....	13
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของหนังสือพิมพ์.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดวารสาร.....	25
ทฤษฎีสื่อสารมวลชน 4 ระบบ.....	27
แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง.....	37
ทฤษฎีทางประวัติศาสตร์.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	48
ประชากร.....	48
กลุ่มตัวอย่าง.....	49
วิธีสุ่มตัวอย่าง.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
4. ปรับททางกรเมืองกับสถานภาพของหนังสือพิมพ์ไทยในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช และสมัยรัฐบาล นายธานินทร์ กรัยวิเชียร.....	59
ปรับททางกรเมืองในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช.....	60
สถานภาพของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช.....	69
ปรับททางกรเมืองในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร.....	77
สถานภาพของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร.....	85
5. ผลการวิจัย.....	97
ตอนที่ 1 ความหลากหลายด้านปริมาณการนำเสนอเนื้อหา ทางการเมืองเปรียบเทียบระหว่างรัฐบาล 2 สมัย.....	98
ตอนที่ 2 ความหลากหลายด้านทิศทางการนำเสนอเนื้อหา ทางการเมืองเปรียบเทียบระหว่างรัฐบาล 2 สมัย.....	149
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับความเร้าใจของเนื้อหาทางการเมือง ระหว่างรัฐบาล 2 สมัย.....	186
6. สรุป และข้อเสนอแนะ.....	195
รายการอ้างอิง.....	204
ประวัติผู้วิจัย.....	210

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงรายชื่อหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ที่ถูกสั่งปิด/ถอน ใบอนุญาตระหว่าง 6 คค.2519 - 20 ธค.2520.....	87
2. แสดงสัดส่วนปริมาณเนื้อที่ในการเสนอเนื้อหาทางการเมืองกับเนื้อที่ทั้งหมดของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช.....	100
3. แสดงสัดส่วนปริมาณเนื้อที่ในการเสนอเนื้อหาทางการเมืองกับเนื้อที่ทั้งหมดของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร.....	101
4. แสดงปริมาณเนื้อหาข่าวการเมืองของไทยรัฐกับสยามรัฐใน 2 รัฐบาล.....	103
5. แสดงปริมาณเนื้อหาความคิดเห็นทางการเมืองของไทยรัฐและสยามรัฐใน 2 รัฐบาล.....	104
6. แสดงชื่อคอลัมน์การเมืองและชื่อนักหนังสือพิมพ์ของไทยรัฐกับสยามรัฐ.....	109
7. แสดงปริมาณเนื้อหาทางการเมืองตามประเด็นของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช.....	112
8. แสดงปริมาณเนื้อหาทางการเมืองตามประเด็นของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร.....	129
9. แสดงทิศทางการเสนอข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช.....	150
10. แสดงทิศทางการเสนอข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร.....	151
11. แสดงทิศทางการเสนอข่าวการเมืองเปรียบเทียบไทยรัฐกับสยามรัฐในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช.....	154
12. แสดงทิศทางการเสนอข่าวการเมืองเปรียบเทียบไทยรัฐกับสยามรัฐในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร.....	155
13. แสดงรูปแบบทิศทางการความคิดเห็นทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช.....	166

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14. แสดงการเปรียบเทียบรูปแบบทิศทางความคิดเห็นทางการเมือง ของไทยรัฐกับสยามรัฐในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช.....	167
15. แสดงรูปแบบทิศทางความคิดเห็นทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ ในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร.....	170
16. แสดงการเปรียบเทียบรูปแบบทิศทางความคิดเห็นทางการเมือง ของไทยรัฐกับสยามรัฐในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร.....	171
17. แสดงทิศทางความคิดเห็นผ่านคอลัมน์ของหนังสือพิมพ์ใน 2 รัฐบาล.....	174
18. แสดงทิศทางบทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ใน 2 รัฐบาล.....	176
19. แสดงทิศทางจดหมายจากผู้อ่านของหนังสือพิมพ์ใน 2 รัฐบาล.....	178
20. แสดงการเปรียบเทียบทิศทางความคิดเห็นของ ไทยรัฐกับสยามรัฐ ใน 2 รัฐบาล.....	180
21. แสดงปริมาณทิศทางความคิดเห็นทางการเมือง ระหว่าง 2 รัฐบาล.....	183
22. แสดงระดับความเร้าใจของเนื้อหาข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ ใน 2 รัฐบาล.....	187
23. แสดงระดับความเร้าใจของเนื้อหาความคิดเห็นทางการเมืองของ หนังสือพิมพ์ ใน 2 รัฐบาล.....	191

สารบัญญคราฟ

กราฟที่	หน้า
1. แสดงเนื้อที่ข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ ใน 2 รัฐบาล.....	142
2. แสดงเนื้อที่ความคิดเห็นทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ ใน 2 รัฐบาล.....	143
3. แสดงการเปรียบเทียบเนื้อหาทางการเมืองระหว่าง 2 รัฐบาล.....	148
4. แสดงทิศทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ในรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช.....	157
5. แสดงทิศทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ในรัฐบาล นายธานินทร์ กรัยวิเชียร.....	158
6. แสดงการเปรียบเทียบรูปแบบทิศทางเนื้อหาความคิดเห็นทางการเมือง ของหนังสือพิมพ์ ระหว่าง 2 รัฐบาล.....	185